

Оновлений курс на асоціацію: нові пропозиції, нові європерспективи

Юлія ЦИРФА

– Ми готові підписати Угоду про асоціацію і підтримати Україну в цей важкий для неї період. Ми дуже пильно стежимо за подіями в цій державі, тому ЄС надалі активно залучатиметься до українських справ, – зазначив Президент Європейської ради Герман ван Ромпей, коментуючи розвиток подій в Україні 24 лютого 2014 року.

Відповідно, схваливши Резолюцію № 2014/2595 щодо ситуації в Україні, 27 лютого 2014 року Європейський парламент укротре наголосив, що «виключно український народ – і лише він єдиний – має право вирішувати, не піддаючись жодному тиску ззовні, напрям геополітичної орієнтації держави, а також визначати перелік міжнародних угод та співтовариств, до яких має приєднуватися Україна».

Так ЄП офіційно задокументував інформацію про готовність ЄС підписати Угоду про асоціацію і поглиблену та всеохопну зону вільної торгівлі з новим урядом Української держави. У цьому сенсі текст документа містить згадку про те, що серед основних пунктів, виконання котрих вимагалось від України задля підписання документа з 2012 року, наразі залишаються лише два (щодо экс-прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко повністю реалізовано одну з вимог стосовно подолання проявів вибіркового правосуддя), які стосуються реформування судової системи та виборчого законодавства й входили до переліку вимог протестувальників Євромайдану, «тому наразі підлягають невідкладному виконанню». Європейські високопосадовці висловили надію на якнайшвидше завершення цього процесу за підтримки новостворених коаліційного уряду та парламентської більшості.

У п. 17 документа Європарламент закликав Європейську комісію до налагодження співпраці з українською владою задля визначення шляхів збалансування негативних ефектів, спричинених обмежувальними заходами, яких вживала Росія з метою недопущення підписання Україною Угоди про асоціацію чи може вживати надалі. Крім того, ЄП привітав заяву, зроблену Комісаром ЄС з економічних і монетарних питань Оллі Реном, щодо готовності ЄС надати суттєвий коротко- та довготерміновий пакет фінансової допомоги Україні одразу ж після демократичного політичного розв'язання кризи в державі, впровадження необхідних реформ та призначення

легітимного уряду. ЄП закликав Росію до вироблення конструктивного підходу у відносинах з Україною, на основі котрого можна було б створити умови, за яких Україна отримувала б вигоди від співробітництва і з ЄС, і з Російською Федерацією. Крім того, було наголошено, що ЄС та його країни-члени одностайно закликають РФ підтримати європейські прагнення України та інших держав-членів Східного партнерства, котрі самостійно обрали шлях поглиблення відносин із Євросоюзом.

«Європейський парламент очікує, що Європейська рада та Європейська комісія, разом із МВФ та Світовим банком, якомога швидше розпочнуть вирішення питання надання Україні короткотермінової допомоги та збалансування платежів, що може бути доповнено довготерміновим пакетом фінансування на основі співпраці з ЄБРР та ЄІВ, із метою фінансової підтримки країни під час розв'язання соціальної та економічної проблематики, що є необхідним для впровадження глибинних і всеохопних реформ української економіки», – йдеться в документі. Крім того, європарламентарії закликали світову спільноту до негайного проведення конференції міжнародних донорів, а Європейську комісію та Європейську службу зовнішньої діяльності (EEAS – *European External Action Service*) – до впровадження схеми найкращого використання коштів, необхідних для української держави задля якнайшвидшого звільнення додаткового ресурсу, котрий сприятиме розвитку української економіки.

Однак, на думку Комісара ЄС з питань бюджету Януша Левандовського, для отримання підтримки від ЄС новій українській владі необхідно якомога скоріше провести переговори про отримання кредитів у Міжнародному валютному фонді. Нині йдеться про суму, що сягає понад 1 млрд. євро. До того ж механізм надання першого траншу фінансової допомоги Україні від Європейського Союзу може бути узгоджено вже в березні 2014 року.

– Ми в змозі надати (Україні. – Ред.) макроекономічну підтримку. Спочатку йшлося про 60 мільйонів

євро, тепер обговорюється сума в понад 1 мільярд євро. Ми зможемо це зробити за умови, якщо знатимемо, що українська влада робитиме з державними фінансами, – заявив Януш Левандовський, виступаючи перед журналістами у Страсбурзі 28 лютого 2014 року.

За його словами, 1 квітня 2014 року представники ЄС обговорять можливість надання фінансової допомоги Україні від окремих держав і європейських фінансових інститутів. Зокрема, офіційний Київ міг би розраховувати на дешеві кредити Європейського банку реконструкції і розвитку (ЄБРР).

Окрім питань забезпечення фінансово-економічної стабільності Української держави, у п. 21 Резолюції члени ЄП окреслили проблематику соціального характеру, закликавши Європейську раду надати ЄК повноваження щодо інтенсифікації діалогу з візових питань. Бо стрімке завершення підготовки Угоди про лібералізацію візового режиму (аналогічно до прикладу Молдови) між ЄС та Україною є найкращим способом виправдати очікування українського громадянського суспільства й, зокрема, молоді. Європарламент запропонував і одночасне запровадження тимчасових низькоартісних процедур отримання віз для українців з боку ЄС та його держав-членів.

Але, мабуть, найголовнішим положенням цього документа стала констатація позиції ЄС щодо України загалом. Адже ЄП привітав узгоджену позицію Європейської ради стосовно важливості Угоди про асоціацію і поглиблену та всеохопну ЗВТ з Україною, зазначивши, однак, що її підписання не є остаточною метою кооперації на рівні Україна – ЄС. Офіційний Брюссель наразі готовий підписати Угоду про асоціацію одразу ж після розв'язання політичної кризи в Україні, а влада нашої держави, у свою чергу, серйозно налаштована на подальшу європейську перспективу. Відтак, ЄП наголосив, що стаття 49 Договору про Європейський Союз від 7 лютого 1992 року стосується всіх європейських держав, уключаючи Україну, котрі можуть подавати заявки на членство в ЄС, якщо вони дотримуються де-

мократичних принципів суспільного розвитку, поваги до основоположних прав і свобод людини та національних меншин, а також забезпечують верховенство права.

«Сподіваємося, що зафіксована в резолюції чітка позиція Європарламенту щодо перспективи членства України в ЄС відповідно до статті 49 Договору про ЄС буде невдовзі підтримана відповідним рішенням Ради Європейського Союзу», – зазначається в офіційному повідомленні МЗС України від 28 лютого 2014 року.

За словами Комісара ЄС з питань торгівлі Карла де Гухта, «Європейський Союз справді має намір підписати Угоду про асоціацію, якщо Україна готова зробити це», однак наразі акцент має бути зроблено на економічних аспектах документа.

– Ми відповідно реагуватимемо на будь-який запит нового уряду, сформованого на недискримінаційній основі, котрий здійснюватиме політичні та економічні реформи. Будь-яке рішення Ради міністрів прийматиметься на основі наявних оцінок існуючих обставин, – зазначив Карл де Гухт по завершенні засідання Ради міністрів закордонних справ ЄС 28 лютого 2014 року.

За його словами, на сучасному етапі ЄС та українці мають іще раз згадати всі вигоди, котрі може дати їм підписання Угоди про асоціацію і поглиблену та всеохопну зону вільної торгівлі. Так, українські експортери зможуть заощаджувати 487 млн. євро щорічно за рахунок зниження імпорتنих ставок з боку ЄС. Прибутки від продажу сільськогосподарської продукції становитимуть 330 млн. євро, до того ж іще 53 млн. євро можна буде отримати за рахунок збуту оброблених сільськогосподарських товарів. Експортери товарів хімічної промисловості, приміром, матимуть змогу заощаджувати близько 26,8 млн. євро щорік.

– І це лише кілька прикладів. Одне важливе доповнення: Угода про асоціацію, зокрема її «торговельна частина», сьогодні є безпрецедентним проектом модернізації української економіки. До того ж вона забезпечить застосування кращих стандартів політичної системи, що є надзвичайно важливим не лише для економіки України, а й для її народу, – підкреслив пан де Гухт.

Наголошуючи на тому, що Угода про асоціацію в жодному разі не спрямована проти Російської Федерації чи її економіки, Єврокомісар, однак, констатував: технічно підписання документа в частині узгод-

ження ЗВТ між Україною та ЄС несумісне з членством нашої держави в Митному союзі РФ, Білорусі та Казахстану.

– Україна – суверенна держава, тому має право сама вирішувати, з ким і як розвивати відносини. Але ми гаряче вітатимемо існування тісних взаємин на рівні Росія – ЄС у контексті налагодження відносин із українською стороною, – підсумував Карл де Гухт.

До речі, у Висновках щодо України, схвалених за результатами засідання Ради міністрів закордонних справ ЄС 3 березня 2014 року, євровичовники засудили дії підрозділів Російської Федерації та її офіційних представників на території Кримського півострова й, водночас, іще раз підтвердили пропозицію ЄС щодо підписання Угоди про асоціацію і поглиблену та всеохопну ЗВТ. «Угода створить можливості для планомірного економічного розвитку та процвітання всіх регіонів України, включаючи Крим, а також для її сусідів», – наголошується в документі.

Справді, за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, лібералізація умов торговельного режиму дасть змогу щорічно збільшувати обсяги експорту товарів і послуг на 2–3%, а імпорту – на 0,8–1,5%. Причому найпомітніше має зрости експорт сільськогосподарських товарів, продукції харчової промисловості, металургії та обробки металу, хімічного виробництва, послуг транспорту й послуг юридичним особам. Серед статей імпорту Української держави найбільше зростання очікується в секторах хімічної та машинобудівної промисловостей, помітне зростання – імпорту продукції харчової промисловості та сільського господарства, виробництва неметалевих мінеральних виробів, текстильної та шкіряної промисловості, послуг транспорту та фінансового посередництва.

Утім, допоки невідомий конкретний зміст усіх додатків, котрі становлять більшу частину тексту Угоди про асоціацію Україна–ЄС, остаточну оцінку ефективності цього документа зробити доволі важко, тим паче що зниження митних тарифів відбуватиметься поетапно протягом 10 років. Та якщо взяти до уваги, що, приміром, ставка ввізного мита ЄС для сільськогосподарської продукції України має знизитися з 19,8% до 0,24%, підписання документа, певно, відстоюють недаремно.

Візити

Угода про асоціацію: політчастина і преференції ЗВТ

«Український уряд ставить за мету підписати Угоду про асоціацію та поглиблену і всеохопну зону вільної торгівлі з ЄС», – заявив Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк по завершенні позачергового саміту глав держав та урядів країн – членів ЄС 6 березня 2014 року.

За його словами, під час зустрічі прийнято рішення щодо підписання політичної частини Угоди між Україною та ЄС. Частина документа, що стосується зони вільної торгівлі, застосовуватиметься Європейським Союзом в односторонньому порядку.

Під час саміту країни – члени ЄС одностайно схвалили пакет економічної і фінансової допомоги для України на суму 15 млрд. доларів США, з яких близько 2 млрд. буде передано Українській державі вже найближчим часом для проведення реформ і стабілізації економічної ситуації. Окремим пунктом цього пакету є значні інвестиції в українську економіку. Так, Європейський інвестиційний банк та Європейський банк реконструкції і розвитку пропонують Україні загальний пакет інвестування розміром 8 млрд. доларів для створення нових підприємств і робочих місць, модернізації економіки й підвищення її конкурентоспроможності.

Окрім того, заявлено, що Міжнародний валютний фонд також готовий надати допомогу Україні й підтримати економічну програму нового уряду, котрий, у відповідь, виконуватиме всі умови МВФ, включно з найнепопулярнішими заходами щодо підвищення комунальних тарифів для населення й механізму утворення курсів валют.

Ю. Ц.

13

